

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2006 vp

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus 2005

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 23 päivänä toukokuuta 2006 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksen 2005 (K 7/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- valtuutettujen puheenjohtaja Maija Perho ja valtuutettujen sihteeri Olli Valpola, Kansaneläkelaitoksen valtuutetut

- puheenjohtaja Pertti Parmanne ja sihteeri Juhani Rantamäki, Kansaneläkelaitoksen hallitus
- pääjohtaja, hallituksen jäsen Jorma Huuhtanen ja johtaja Matti Puhakka, Kansaneläkelaitos
- puheenjohtaja Brita Järvinen ja työsuojelun päävaltuutettu Tiina Kiuru, Kansaneläkelaitoksen Toimihenkilöt ry.
- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, hallitussihteeri Marjaana Maisonlahti ja neuvotteleva virkamies Minna Liuttu, sosiaali- ja terveysministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kansaneläkelaitos on kertomusvuonna edelleen kehittänyt asiakaspalveluaan. Vuosi oli asiakaspalvelun teemavuosi, ja vuoden 2005 kartoitusvaiheen jälkeen valmistellaan Kelan palvelustrategian ja tietojenkäsittelyn toimintastrategian rinnakkainen uudistaminen. Kelan toimistojen asiakkaiden selvityksissä antaman palautteen perusteella tyytyväisyys toimistojen palveluihin on korkeammalla tasolla kuin Kelan julkisuuskuva perusteella voisi päätellä. Kehittämisohjelman tavoitteet muun muassa palveluhenkisyiden lisäämisestä, asiakaspalveluosaamisen syventämisestä ja toimintatapojen yhtenäistämisestä ovat jatkuvasti tärkeitä ja lisäävät valio-

kunnan käsityksen mukaan sekä asiakastyytyväisyyttä että henkilöstön työhyvinvointia.

Lainsäädännön selkeyttäminen on edennyt, mutta kuten kertomuksessa todetaan, ei etuusjärjestelmien sisältö ole riittävästi kehittynyt selkeämpään suuntaan. Selkeyttämishankkeissa on pitkälti ollut kyse sinänsä tärkeästä säädösteknisestä uudistamisesta. Valiokunta yhtyy kertomuksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että asioiden käsittelyä on tarpeen edelleen helpottaa ja lainsäädännön ymmärrettävyyttä parantaa. Kansaneläkelaitoksen asema on keskeinen lainsäädännön käytännön soveltamisessa saadun tiedon välittämisessä lainvalmistelussa hyödynnettäväksi. Kansaneläkelaitoksen lakisäätei-

senä tehtävänä onkin tehdä ehdotuksia toimialaansa koskevan lainsäädännön kehittämistä.

Tärkeänä esimerkkinä edellä mainitun tehtävän toteuttamisesta voidaan mainita 65 vuotta täyttäneiden vaikeavammaisten kuntoutukseen liittyvien väliinputoamisriskien käsittely ja valtuutettujen sosiaali- ja terveysministeriölle toimittama kirjelmä, jossa korostettiin, ettei kuntoutus saisi keskeytyä vain 65 ikävuoden täyttymisen takia. Valtuutetut esittivät myös pikaisen selvityksen tekemistä vanhuuseläkeiän täyttäneiden vaikeavammaisten kuntoutuksen rahoituksen ja kuntoutusvastuun järjestämisestä. Eduskunta edellytti Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 3/2005 vp) antamassaan vastauksessa, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sellaisten yksiselitteisten menettelytapaohjeiden laatimiseksi, joiden perusteella turvataan myös 65 vuotta täyttäneiden vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen joustava jatkuminen yksilöllisen kuntoutustarpeen mukaisena. Hallituksen toimenpidekertomuksen mukaan menettelytapaohjeet on laadittu syksyllä 2005 yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Kansaneläkelaitoksen ja Kuntaliiton kesken ja ne on jaettu muun muassa sairaanhoitopiireille ja terveyskeskuksille. Valiokunta pitää tärkeänä, että ohjeiden toimivuutta ja kuntoutuksen toteutumista seurataan.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota Kansaneläkelaitoksen merkittävään rooliin sairausvakuutuksen lääkekorvauskustannusten kehityksen seurannassa ja kustannuskehityksen hallinnan vaihtoehtojen arvioinnissa. Erinomaisena

esimerkkinä tästä on kertomuksen liitteessä mainittu selvitys kolesterolilääkkeiden käytön yleistymisestä ja lääkevaihdoilla saavutettavissa olevista kustannussäästöistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Kansaneläkelaitos edelleen aktiivisesti ja aloitteellisesti seuraa lääkekustannusten kehitystä ja tekee tarvittaessa ehdotuksia lainsäädännön kehittämiseksi.

Kansaneläkelaitoksen ja työeläkejärjestelmän yhteistyönä on kokeiltu työ- ja toimintakyvyn arvioinnin uusia menetelmiä (niin sanottu PCA-malli). Menetelmien tavoitteena on lisätä työ- ja toimintakykyarvion läpinäkyvyyttä ja vähentää asiakkaan, hoitavan lääkärin ja eläkelaitoksen vakuutuslääkärin välisiä näkemyseroja. Ensimmäisten kokeilutulosten perusteella suurin osa lääkäreistä sai menetelmässä käytetyn lomakkeen avulla selventävää tietoa eläkkeen hakijan toimintakyvystä. Myös enemmistö eläkkeen hakijoista piti menetelmää tärkeänä. Valiokunta kannattaa menetelmän käytöstä saatujen positiivisten tulosten perusteella kertomuksessa esitettyä suunnitelmallista etenemistä menetelmien ottamisessa pysyvään käyttöön. Valiokunnan käsityksen mukaan työkyvyttömyyseläkkeiden myöntökäytäntöjä on edelleen pyrittävä selkeyttämään ja yhtenäistämään.

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy kertomuksen ja

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi Kansaneläkelaitoksen valtuutetuille.

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Leena Rauhala /kd
vpj.	Eero Akaan-Penttilä /kok	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Arto Seppälä /sd
	Anne Holmlund /kok	Tapani Tölli /kesk
	Anneli Kiljunen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Marjaana Koskinen /sd	Erkki Virtanen /vas
	Pehr Löf /r	Tuula Väättäinen /sd.
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Harri Sintonen.